Čriepky z histórie matematickej kultúry

Sedem slobodných umení

Možno už pytagorovci v Grécku (6. stor. pred n. l.) pripravovali rozšírenie hlbšieho vzdelania svojich súkmeňovcov. Neskôr sa postupne vytvorili dva základné vyučovacie cykly: **trívium** (*gramatika, rétorika, dialektika*) a **kvadrívium** (*aritmetika, geometria, astronómia, hudba*). Tieto umenia, v stredoveku **septem artes liberales**, často vyjadrovali slovným spojením: *lingua, tropus, ratio, numerus, tenor, angelus, astra.* Vo výtvarných dielach často aritmetiku reprezentuje **Pytagoras**, geometriu **Euklides,** astronómiu **Ptolemaios**, gramatiku niekedy predstavuje **Donatus**, rétoriku **Cicero**, dialektiku (logiku) **Aristoteles**. Všetky spomínané slobodné umenia boli chápané ako duchovná činnosť pre slobodných a materiálne zabezpečených občanov. Stredoveké vzdelanie sa opieralo o týchto sedem slobodných umení a predstavovalo zdroj múdrosti. Od 12. storočia sa sedem slobodných umení stalo základom aj na artistických fakultách vznikajúcich univerzít. Na prahu 17. storočia boli tieto všeobecnovzdelávacie predmety postupne nahrádzané iným rozvíjajúcim sa systémom.

Dušan Jedinák